

2. Міграційні процеси у світі: регіональний та національний вимір: Енциклопедія / За ред. Ю.І.Римаренка. – К.:Довіра, 1998. – 911с.
3. Конференція міністрів з питань запобігання нелегальній міграції// Проблеми міграції. – 1998. – № 1(4). – С. 35-48.
4. Малиновська О. А. Регулювання проблеми біженців у країнах Західної Європи // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – 2003. – № 1. – С.119-128.

*Гварамія Л. Л.,
студентка,*

Національний університет «Одеська юридична академія»

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ У МІЖНАРОДНИХ КОНВЕНЦІЯХ ТА ДЕКЛАРАЦІЯХ

Раніше люди й гадки не мали про права дітей. Дитину розглядали як другорядний матеріал, з якого повинна утворитися повноцінна людина. До думок дитини не прислухались, бо вважали їх незрілими та нерациональними. Дорослі мали повну владу над дітьми, а дітям нічого не залишалось, як сприймати все це як належне, бо необізнаність населення про права та обов'язки дітей, необізнаність самих дітей завжди залишалась і залишається актуальною проблемою нашого суспільства.

З плином часу ситуація поступово змінювалась. На початку століття права дитини розглядались, в основному, як міри по захисту від рабства, дитячої праці, торгівлі дітьми, проституції неповнолітніх, повної влади батьків, економічної експлуатації.

Питання про необхідність регулювання прав дітей виникло порівняно недавно. Роль у цьому зіграли і наслідки Першої світової війни щодо цивільного населення, і зростаючий інтерес до проблеми захисту дітей у більшості країн Європи та Північної Америки. У 1919 році Лігою Націй був створений Комітет дитячого благополуччя. Комітет займався розробкою заходів, які необхідно було прийняти в відношенні безпритульних дітей, рабства, дитячої праці, торгівлі дітьми та проституції неповнолітніх. У 1924 році за пропозицією Міжнародного союзу порятунку дітей у Женеві Лігою Націй була прийнята Декларація прав дитини. Декларація стала першим міжнародно-правовим документом у сфері охорони прав та інтересів дитини і вперше сформулювала цілі та принципи захисту прав дитини. Але, на жаль, декларація не змогла

згуртувати держави для міжнародного співробітництва в цій галузі, головним чином через відсутність єдиних принципів взаємодії і механізмів реалізації норм. Держави зверталися до цієї декларації лише фрагментарно з окремих питань у сфері охорони прав дитини. Тому можна зробити висновок про те, що в той час «міжнародний захист прав дитини як система міжнародно-правових норм ще не сформувалася»

Як складова частина захисту прав людини система міжнародного захисту прав дитини склалася тільки після Другої світової війни в рамках Організації Об'єднаних націй, одним з основоположних принципів якої було проголошення поваги до прав і свобод людини без будь-якої дискримінації. Цей принцип був закріплений в преамбулі Статуту цієї організації.

Після другої Світової Війни, ООН (після створення у 1945 році) прийняла у 1948 році Загальну декларацію прав людини, в якій зазначалося, що діти повинні бути об'єктом особливого нагляду і допомоги.

Нарешті у 1959 році ООН прийняла Декларацію прав дитини. Декларація прав дитини 1959 року мала 10 коротких декларативних статей, програмних положень, які призивали батьків, окремих осіб, державні органи, місцеву владу й уряд визнати викладені в ній права свободи й дотримуватися їх. Це були 10 соціальних й правових принципів, які значно вплинули на політику і справи уряду і людей в усьому світі.

Однак декларація – не зобов'язує, не має певної обов'язкової сили, це лише рекомендація. Нові часи, погіршення положення дітей, потребували більш конкретних законів й заходів, міжнародних договорів по захисту і забезпеченню прав дитини.

У 1979-1989 розробляється Конвенція ООН про права дитини. 20 листопада 1989 року Конвенція була прийнята. 26 січня 1990 року, в день відкриття її для підписання, її підписала 61 країна.

Конвенція – документ високого міжнародного рівня, який має велику обов'язкову силу для тих держав, які його ратифікували.

Необхідність охороняти дитину також була передбачена у Міжнародному пакті про громадянські та політичні права 1966 року, міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права 1966 р., документах спеціалізованих установ ООН, таких як МОП, ЮНЕСКО, ВОЗ тощо.

Основним правовим принципом захисту дітей є рівність прав усіх дітей. У ст.1 Декларації прав дитини 1959 року ООН проголосила, що перелічені в Декларації права повинні визнаватися за усіма дітьми, без будь-яких винятків та обмежень.

Особливістю прав дитини є необхідність спеціального захисту цих прав, щоб були забезпечені можливості та сприятливі умови щодо вільного і повноцінного розвитку дітей. Якнайкраще забезпечення інтересів і потреб дитини – ось головний пріоритет у захисті прав дитини.

«Світовою конституцією прав дитини» називають Конвенцію про права дитини, прийняту Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 року. З тих пір Конвенцію ратифікували уряди всіх країн, за винятком Сомалі та Сполучених Штатів Америки.

Норми цієї конвенції діють як складова національного законодавства України з 27 вересня 1991 року, тобто з часу її ратифікації Україною.

Ратифікація Конвенції означає, що уряди беруть на себе зобов'язання забезпечити дитині зростання у безпечних та сприятливих умовах, маючи доступ до високоякісної освіти та охорони здоров'я, а також високий рівень життя.

Це означає, що уряди зголошуються захищати дітей від дискримінації, сексуальної та комерційної експлуатації та насильства, і особливо піклуватися про дітей-сиріт та біженців.

Конвенція містить повний перелік прав дитини: право на життя, право на освіту, право на відпочинок, право на свободу, право на дозвілля, право на віросповідання, право на ім'я, право користуватися найдосконалішими послугами системи охорони здоров'я.

В Конвенції йдеться про права дитини на набуття громадянства, на піклування з боку батьків, на збереження своєї індивідуальності, право бути заслуханою у ході будь-якого розгляду, що стосується дитини; право на особисте та сімейне життя; недоторканість житла; таємницю кореспонденції; благами соціального забезпечення; на рівень життя, необхідний для її розвитку; на особливий захист: від викрадень та продажу, від фізичних форм експлуатації, фізичного та психічного насильства, участі у військових діях; право на вжиття державою всіх необхідних заходів щодо сприяння фізичному та психічному відновленню та соціальній інтеграції дитини, яка стала жертвою зловживань або злочину.

Метою цієї Конвенції є встановлення стандартів для захисту дітей від зневаги та образ, з якими вони стикаються до певної міри щодня в усіх країнах. В ній беруться до уваги різні культурні, політичні та економічні особливості держав, що є дуже важливим фактором.

У рамках Конвенції про права дитини 1989 р. був утворений спеціальний міжнародний орган, що здійснює контроль за дотриманням прав дитини – Комітет з прав дитини. Усі держави-часники Конвенції зобов'язані періодично подавати Комітету звіти про проведені ними заходи щодо забезпечення прав дитини. Захист прав дітей у відповідних сферах також здійснюють спеціалізовані установи ООН – Міжнародна організація праці (МОП), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВОЗ), Організація ООН з питань науки, культури і мистецтва (ЮНЕСКО) та інші.

Аналіз міжнародно-правових актів із прав дитини дає підстави твердити про визнання міжнародною спільнотою за дитиною значного масиву її прав та інтересів, а також про напрацювання ефективного механізму їх захисту. Водночас, саме від суспільства та його державної влади залежить спроможність імплементації цих норм та їх реалізації в національному просторі цих держав.

Череватова Т. В.,

студентка,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ

Норми, що захищають права дитини отримали міжнародно-правову регламентацію ще на початку XX століття, коли міжнародне співробітництво держав щодо цього питання було спрямоване на проблеми торгівлі жінками і дітьми, боротьби з рабством, а також міжнародне регулювання праці дітей та підлітків. А вже після Другої світової війни сформувався інститут захисту прав дітей, який складався із міжнародно-правових норм, що регулювали співробітництво держав по захисту дітей у всіх сферах їхнього життя. З розвитком даного інституту, нормотворча діяльність по захисту прав дитини велась у різних напрямках, а саме закріплювала права дитини у деклараціях та конвенціях по правам людини